

2. Minu õigused kohtueelse uurimise ajal

Mis on eeluurimise eesmärk?

Politseil on kohustus algatada eeluurimine, kui on alust kahtlustada kuriteo toimepanemist. Politsei võib kahtlusest kuulda kuriteoohvri käest. Politsei võib kuriteo toimepanemise kahtlustest teada saada ka muul viisil ning seejärel tuleb algatada eeluurimine (näiteks võib politsei ise avastada kuriteo toimepanemise).

Millised on uurimise etapid?

Eeluurimise käigus püütakse koguda teavet kuriteo toimepanemise ja sellesse kaasatud isikute kohta ning koguda tõendeid, mida on vaja hiljem kohtumenetluse ajal süüdistuse määramisel. Eeluurimist toimetab politsei või mõnel juhul Soome piirivalve, sõjavägi või Soome toll. Kõikidele ametiasutustele, kes võivad toimetada uurimist, viidatakse siinsetel teabelehtedel kui politseile.

Ülekuulamine

Politsei võib teid kutsuda jaoskonda ülekuulamisele. Politsei võib teile ka helistada ja teid telefoni teel üle kuulata. Ülekuulamise eesmärk on teada saada, kas on alust kahtlustada kuriteo toimepanemist ja seda, et selle olete toime pannud teie.

Vahistamine

Teil on kohustus kutse saamisel ülekuulamisele ilmuda. Vastasel korral võib politsei kohaldada sundtoomist. Lisaks võib politsei teid sellisel juhul vahistada.

Esimene kohtulik arutelu

Kui politsei taotleb teie kinnipidamismäärust, peab eelistung toimuma nelja päeva jooksul pärast teie kinnipidamist. Kohus korraldab eelistungi ja otsustab, kas teid tuleb kinni pidada või vabaks lasta. Kinnipidamise korral määrab kohus ka hiliseima kuupäeva, millal teile tuleb süüdistus esitada.

Kui politsei ei taotle kinnipidamismäärust, võib teie asja esimene kohtulik arutelu toimuda alles kohtuistungil.

Prokuröri kaalutlused süüdistuste osas enne kohtuistungit

Enne kohtuistungit toimetab politsei eeluurimist ja kogub kõik saadud materjalid eeluurimistoimikusse. See toimik esitatakse prokurörile. Prokurör teeb seejärel otsuse, kas on alust kahtlustada kuriteo toimepanemist ja seda, et kuriteo panite toime teie.

Politsei peab teid ja teie advokaati teavitama eeluurimise käigust ja tõenditest, mille nad on leidnud seoses teie süüga kuriteos. Te võite enda kaitseks tõendeid koguda ka iseseisvalt või advokaadi abiga ning taotleda nende lisamist eeluurimismaterjalidele.

Enne kohtuistungit võib toimuda mitu ülekuulamist. Samuti võib toimuda mitu eelistungit.

Minu õigused uurimise ajal

Täpsema teabe saamiseks teie õiguste kohta uurimise erinevate etappide ajal klikkige allolevatel linkidel.

- Ülekuulamine (1)
- Vahistamine (2)
- Esimene kohtulik arutelu (3)
- Enne kohtuistungit (4)
- Politseitoimingute peale kaebuse esitamine (5)
- Keelelised õigused (6)

Ülekuulamine (1)

Miks võib politsei soovida mind üle kuulata?

Kui politsei kahtlustab, et te teate midagi väidetava kuriteo kohta, võidakse teid üle kuulata. Ülekuulamise eesmärk on saada teavet väidetava kuriteo ja selle toime pannud isiku kohta. Teid võidakse üle kuulata ka siis, kui politsei soovib teada saada kuriteost tulenevaid hüvesid, isegi kui teid kuriteos ei kahtlustata.

Kas mulle tutvustatakse minu õigusi?

Politsei peab teid teavitama teie staatusest ülekuulamisel (kuriteoohver/kahtlustatav/tunnistaja) võimalikult kiiresti, kuid hiljemalt enne ülekuulamise algust. Reeglina on teil õigus advokaadile ülekuulamise ajal, kui olete kas ohver või kahtlustatav. Kui teid kuulatakse üle kahtlustatavana, peab politsei teile selgitama ka seda, milles teid kahtlustatakse.

Kui politsei on teid kinni pidanud seetõttu, et teid kahtlustatakse kuriteos, või kui teid on kinni peetud või vahistatud, peab politsei teile viivitamata teatama teie õigusest kasutada advokaadi abi. Üldiselt ei ole te kohustatud vastama ühelegi küsimusele advokaadi juuresolekuta, juhul kui olete advokaati nõudnud. Teil tuleb ülekuulajale siiski alati esitada oma täpsed isikuandmed, isegi kui advokaat ei ole kohal.

Politseil on kohustus kohelda teid ülekuulamisel rahulikult ja mõistusepäraselt. Politsei ei või esitada teadlikult valeandmeid, alusetu lubadusi või väljamõeldud asjaolusid seoses ühegi spetsiaalse hüvega ega ülekuulatatavat kurnata, ähvardada või sundida ega kasutada muid sobimatuid vahendeid või meetodeid isiku tahtejõu, mälu, otsustusvõime või -vabaduse mõjutamiseks, et saada temalt ülestunnistust või mõjutada esitatavat avaldust.

Mis saab siis, kui ma ei räägi kohalikku keelt?

Kui te ei räägi soome ega rootsi keelt, kutsub politsei teile ülekuulamise ajaks appi tõlgi. Täiendava teabe saamiseks oma keeleliste õiguste kohta vaadake osa [Keelelised õigused \(6\)](#). Mõned politseinikud võivad ülekuulamisel kasutada inglise keelt. Te ei pea tõlgile maksma. Tõlk peab tõlkima politsei küsimused teile ja teie vastused.

Samuti loeb tõlk ülekuulamise lõpus koos teiega ülekuulamisprotokolliga läbi ning seejärel on teil võimalus juhtida tähelepanu politsei ebatäpsustele protokolliga koostamisel. Protokolliga tähelepanelik lugemine koos tõlgiga on väga tähtis, sest seal sisalduvat võib teie vastu kohtus kasutada.

Kas ma võin kasutada advokaati?

Reeglina teil on alati õigus kasutada ülekuulamise ajal advokaati, olenemata sellest, kas teid on vahistatud või mitte. Üldiselt ei ole teil kohustust vastata ühelegi küsimusele advokaadi juuresolekuta. Kui vajate tõlki, võite tema abi kasutada ka advokaadiga suhtlemisel.

Kui teate, millist advokaati te soovite kasutada, võite paluda politseil temaga ühendust võtta. Kui te ei tea ühtegi advokaati, leiab advokaadi teile politsei. Politsei võib teile anda ka kriminaalasjadega tegelevate advokaatide nimekirja või Soome Advokatuuri liikmeteks olevate advokaatide nimekirja. Te võite advokaadi seejärel ise valida ja politsei võtab temaga ühendust.

Kas a pean vastama politsei küsimustele?

Te peate alati esitama politseile oma õiged isikuandmed. Muudele küsimustele te vastama ei pea. Kui teate midagi, mis aitaks kuritegu lahendada ja eemaldada teie suhtes esinevad kahtlused, võib küsimustele vastamine olla mõistlik. Te peaksite küsimustele vastamise osas konsulteerima oma advokaadiga.

Politseil on ka kohustus järgida õigusnorme, milles käsitletakse ülekuulamiseks lubatud aegu. Tavaliselt ei tohi ülekuulamist korraldada ajavahemikul 22.00–7.00. Täiendavat teavet ülekuulamiseks lubatud aegade kohta leiate [siit](#).

Kas politsei võib minu isiku läbi otsida ja võtta minult sõrmejälgi?

Kui teid kahtlustatakse kuriteos, on politseil õigus võtta teilt sõrmejälgi. Poliseil on õigus teie isik läbi otsida, st kontrollida teie riietuse sisu või teiega kaasasolevaid asju, kui teid kahtlustatakse kuriteos, mille eest ette nähtud maksimaalne karistus on vähemalt kuus kuud vangistust, või kui väidetavat kuritegu on kuriteona nimetatud [sunnimeetmete seaduse](#) 10. osa 5. peatükis.

Politseil on õigus teie isik läbi otsida, sealhulgas võtta vereproov või muul viisil teid läbi vaadata, kui teid kahtlustatakse kuriteos, mille eest ette nähtud maksimaalne karistus ületab kuuekuulise vangistuse või kui kuritegu on mainitud [sunnimeetmete seaduse](#) 11. osa 5. peatükis. Praktikas võidakse isik läbi otsida selliste tavapärasemate kuritegude puhul, nagu vargus, raskendavatel asjaoludel toime pandud isikuvastane kuritegu ja narkootikumidega seotud kuritegu. Selle käigus võidakse võtta DNA-proov.

Vahistamine (2)

Miks võib politsei mind vahistada?

Vahistamise eesmärk on tagada eeluurimise toimumine. Politsei võib teid vahistada, kui teid kahtlustatakse raskes kuriteos, mille eest ette nähtud maksimaalne karistus on kaks aastat vangistust. Sellisel juhul ei ole politseil vaja ühtegi muud põhjust vahistamiseks, kui piisavalt tõsine kahtlustus, et kuriteo olete toime pannud teie.

Kui teid kahtlustatakse kuriteos, näiteks raskendavatel asjaoludel toime pandud isikuvastane kuritegu või vargus, võidakse teid vahistada, kui lisaks väidetavale kuriteole on neil alus kahtlustada, et te võite:

- põgeneda või muul moel uurimisest kõrvale hoida,
- muuta asja uurimise raskemaks või
- panna toime uusi kuritegusid.

Lisaks võib politsei teid vahistada, kui nad teid ei tunne ja teie keeldute neile oma nime või aadressi teatamast või annate ilmselgelt vale nime või aadressi. Politsei võib teid vahistada samuti siis, kui teil ei ole Soomes alalist elukohta ja on tõenäoline, et võite riigist lahkuda uurimisest, kohtumenetlusest või karistuse täideviimisest kõrvalehoidmiseks.

Otsuse teie vahistamiseks teeb sellekohast õigust omav riigiametnik ning kohtumäärust ei ole vaja. Vahistamisotsuseid tegevate riigiametnike hulka kuuluvad kõrgema auastmega politseinikud, prokurör ja kõrgema auastmega tolli- ja piirivalveametnikud. [Sunnimeetmete seaduse](#) 6. osa 1. peatükk sisaldab sätteid vahistamisõigusega riigiametnike kohta.

Mida mulle öeldakse vahistamisel?

Politsei peab teile teatama vahistamise põhjuse kohe, kui teid on vahistamismääruse alusel vahistatud või kinni peetud. Samuti peavad nad teie palvel vahistamisest teatama teie pereliikmele või lähedasele isikule, välja arvatud juhul, kui see võib uurimist raskendada.

Ma ei oska kohalikku keelt. Kas mul on õigus kasutada tõlgi abi?

Kui te ei räägi soome ega rootsi keelt, kutsub politsei teile appi tõlgi. Täiendava teabe saamiseks oma keeleliste õiguste kohta vaadake osa [Keelelised õigused \(6\)](#). Mõnikord võivad politseinikud viia ülekuulamise läbi inglise keeles, kui te mõlemad leiate, et saate inglise keeles hakkama. Kui tõlki ei ole, ei pea te küsimustele vastama.

Kas ma võin kohtuda oma advokaadiga?

Kui teid on vahistatud, on teil alati õigus kohtuda oma advokaadiga. Teie palvel määratakse teile ka õigusnõustaja. Tema tasu maksab riik. Te võite advokaadi ise valida, kuid tal peab olema akadeemiline kraad õigusteadustes.

Teil on õigus rääkida oma advokaadiga politsei juuresolekuta ning teie jutuajamist ei või pealt kuulata ega

lindistada. Kui teil on vaja tõlgi abi, võib ta viibida teie ja advokaadi vahelise vestluse juures.

Kas ma pean vastama politsei küsimustele?

Te ei pea vastama ühelegi politsei küsimusele, kuid peate esitama isikuandmed. Mõnikord on küsimustele vastamine teie huvides, kuna te aitate sellega tuua selgust toimumusse ning kahtlustused teie suhtes võivad väheneda. Kui kohus arutab teie süüd, võidakse arvestada asjaolu, et te ei vastanud küsimustele. Küsimustele mittevastamine ei ole iseenesest siiski piisav põhjus karistuse määramiseks.

Mis juhtub, kui ma ütlen midagi, mis võib kahjustada minu kohtuasja?

See on teie põhiõigus, et te ei pea aitama tõendada oma süüd. See tähendab, et teil puudub kohustus anda teie süüd toetavaid ütlusi.

Kui te siiski otsustate anda ütlusi vaid kohtus, peate olema valmis selgitama varasemat vaikimist. Kohtul on õigus arvesse võtta asjaolu, et te ütlesite alles kohtus, et viibisite kuriteo toimepanemise ajal mujal. See võib kahjustada teie ütluste usaldusväärsust.

Kui te mainite ülekuulamisel midagi sellist, mis hiljem osutub teie kohtuasja kahjustavaks, võidakse teie ütlusi kasutada teie vastu. Kui te annate kohtus ja ülekuulamisel erinevaid ütlusi, peate suutma seda selgitama. Kohus ei pea teie ütlusi muidu usaldusväärseks.

Kas ma võin võtta ühendust oma pereliikmetega?

Teil on õigus olla ühenduses oma lähedastega, näiteks pereliikmetega, välja arvatud juhul, kui politseil on tõsine põhjus teie suhtlemist piirata. Samuti peab politsei viivitamata teatama vahistamisest teie lähedastele, välja arvatud juhul, kui see võib raskendada uurimist.

Ma olen pärit teisest liikmesriigist. Kas ma võin ühendust võtta oma riigi saatkonnaga?

Teil on õigus võtta ühendust oma riigi saatkonnaga, välja arvatud juhul, kui politseil on tõsine põhjus piirata teie suhtlemist. Üldiselt teavitatakse saatkonda hiljemalt siis, kui politsei taotleb teie kinnipidamismäärust.

Kas politsei võib võtta minult sõrmejälgi? Kas minu DNA-proov registreeritakse?

Üldiselt võtab politsei teie vahistamise korral teilt alati sõrmejälgi ja registreerib teie DNA-proovi.

Kas politsei võib minu isiku läbi otsida?

Politsei võib anda käsu teie isiku läbiotsimiseks. See võib olla teie personaalne läbiotsimine, et teada saada, mis on teie riietes või teiega kaasas, või füüsiline läbiotsimine, mis hõlmab teie läbivaatust, vereproovi võtmist või teie keha uurimist muul viisil.

Kui teie isiku läbiotsimiseks on vaja teha meditsiiniline ekspertiis, võib seda teha vaid arst. Muudel juhtudel teeb seda politsei või tervisespetsialist.

Õigusaktides on esitatud tingimused, millal on isiku läbiotsimine lubatud; näiteks kahtluse tõsiduse määr. Praktikas on politseil lubatud isik läbi otsida kõikide selliste tavapärasemate kuritegude puhul, nagu vargus, raskendavatel asjaoludel toime pandud isikuvastane kuritegu ja narkootikumidega seotud kuritegu.

Mis juhtub, kui mind vahistatakse Euroopa vahistamismääruse alusel?

Kui teine liikmesriik on teinud Euroopa vahistamismääruse, võib teid vahistada ja pidada kinni eesmärgiga anda teid välja vahistamismääruse teinud liikmesriigile. Eelistungi ajal on teil õigus õigusnõustajale ja tõlgile. Riik maksab nende tasud ning te ei pea neid tasusid riigile hüvitama. Advokaadi võite valida ise samamoodi nagu siis, kui teid kahtlustatakse kuriteos.

Esimene kohtulik arutelu (3)

Miks korraldatakse esimene kohtulik arutelu?

Kui politsei taotleb teie kinnipidamismäärust, peab teie kinnipidamise kohta otsuse tegema kohus. Kui teid ei ole kinni peetud ja politsei ei taotle teie kinnipidamismäärust, toimub esimene kohtulik arutelu tavaliselt alles [kohtuistungil](#).

Kui teid on vahistatud, peab politsei taotlema teie kinnipidamismäärust esimesel võimalusel ja hiljemalt enne kella 12.00 kolmandal päeval pärast teie tabamist. Vastasel korral tuleb teid vabastada. Kohus peab menetlema kinnipidamismääruse taotluse viivitamata.

Kui te olete vahi all, tuleb kinnipidamismääruse taotlus esitada hiljemalt nelja päeva jooksul pärast teie tabamist. Kohus korraldab eelistungi ja otsustab, kas teid tuleb kinni pidada või vabaks lasta. Selle asemel, et otsustada teid kinni pidada, võib kohus kohaldada teie suhtes reisimiskeeldu.

Kinnipidamisega samaaegselt võib kohus anda ka käsu piirata teie suhtlemist. See tähendab, et teie kinnipidamise alguses ei tohi te ühendust võtta ühegi isikuga peale advokaadi.

Soomes ei kohaldata kautsjoni ehk teisisõnu ei saa te maksta kohtule teatavat summat, et kohus lubaks teid kohtuistungini vabaks.

Kas mul on õigus advokaadile?

Eelistungil on teil õigus advokaadile. Teie taotlusel peab advokaadi määrama teie õigusnõustajaks, mis tähendab, et riik maksab esmajärjekorras tema tasud. Teil on ka õigus end ise kaitsta, kuid kui politsei taotleb kinnipidamismäärust, on soovitatav kasutada advokaati. Te võite oma advokaadi ise valida.

Kas mul on õigus kasutada tõlgi abi, kui ma ei mõista menetluse keelt?

Kui te ei mõista soome ega rootsi keelt, leiab kohus teile tõlgi. Tema tasu maksab riik. Täiendava teabe saamiseks oma keeleliste õiguste kohta vaadake osa [Keelelised õigused \(6\)](#). Kohtuliku arutamise ajal tõlgitakse teile kinnipidamismääruse taotlus, kui te ei ole seda oma advokaadi ja tõlgiga enne istungit läbi lugenud. Vajaduse korral tõlgitakse teile kohtuliku arutamise ajal kõik sõnavõtted.

Kas ma pean kohtus rääkima?

Te ei pea kohtus rääkima. Kui teil on advokaat, võib tema vastata teie eest seoses kinnipidamismääruse taotlusega. Teil on siiski õigus olla isiklikult ära kuulatud, kui te seda soovite.

Kas ma pean andma kohtus muud teavet?

Kohtus ja ka eeluurimise käigus ei pea te väidetava kuriteo kohta andma mingit teavet. Sellest võib sageli siiski abi olla. Teie advokaat aitab teil otsustada, kas parem oleks rääkida ja teave esitada.

Kas mind peetakse kinni või vabastatakse pärast kohtulikku arutamist?

Kui kohus leiab, et teie kinnipidamiseks on olemas alus ja reisikeeld ei ole piisav, võidakse teid kinni pidada. Kui teil ei ole Soomes alalist elukohta, ei saa tegelikult reisikeeldu kohaldada.

Kui kohus leiab, et teie kinnipidamiseks ei ole alust, annab ta käsu teid kohe vabastada. Soomes ei ole võimalik rahalist tagatist esitada. Eelistungi lõpus teid kas peetakse kinni, teie suhtes kohaldatakse reisikeeldu või teid vabastatakse. Isegi kui kohus otsustab, et teid tuleks kinni pidada, ei või seda teha, kui see ei oleks mõistlik näiteks teie tervisliku olukorra tõttu.

Kui teid peetakse kinni, määrab kohus kuupäeva, millal prokurör peab teile süüdistuse esitama. Seda kuupäeva võib prokuröri nõudmisel edasi lükata. Puudub maksimaalne aeg süüdistuse esitamiseks, kuid see ei tohi olla pikem, kui on vajalik eeluurimise lõpetamiseks ja süüdistuse koostamiseks.

Kui selgub, et süüdistuse esitamiseks antud aeg on liiga lühike, võib kohus seda prokuröri taotlusel pikendada. Kohus peab andma teile ja teie advokaadile võimaluse olla seoses taotlusega ära kuulatud.

Kas eelistung on avalik?

Tavaliselt on kohtuistungid avalikud ja see kehtib ka eelistungite kohta. Üldiselt võib politsei uurimise huvides siiski

esitada taotluse eelistungi kinniseks kuulutamiseks ja asja materjalide salastatuses hoidmiseks süüdistuse koostamise ajaks. Eelistungi tulemus tehakse teatavaks alati avalikult.

Kas ma võin esitada apellatsiooni, kui kohus annab korralduse minu kinnipidamiseks?

Te võite kindlaksmääramata tähtaja jooksul esitada apellatsioonikohtule kinnipidamismääruse peale apellatsiooni. Apellatsioonikohtus arutab teie apellatsiooni kiirkorras. Reeglina on apellatsioonikohtu menetlus kirjalik.

Kohus peab teie taotlusel teie kinnipidamise uuesti läbi vaadata ja tegema seda isegi siis, kui te ei ole esitanud oma kinnipidamise peale apellatsiooni. Kinnipidamise küsimust ei pea siiski uuesti läbi vaatama kahe nädala jooksul pärast esimest arutelu. Teie advokaat annab teil rohkem teavet tingimuste kohta, mille alusel te võite leida, et on targem nõuda läbivaatamist. Kui teie kinnipidamise küsimus vaadatakse uuesti läbi, võib selle teha ka videolingi vahendusel. Teie olete sel ajal vanglas kas omaette või koos advokaadiga, ja kohtunik on kohtus kas üksi või teie advokaadi juuresolekul, ning te saate suhelda videolingi vahendusel.

Kas ma võin enne kohtumenetlust riigist lahkuda?

Kui kohus otsustab eelistungil, et teid tuleb vabastada, siis te võite riigist lahkuda. Kui kohus kehtestab teie suhtes reisikeelu, täpsustatakse kohtumääruses keelu sisu. Kui uurimine teie suhtes jätkub ja te olete riigist lahkunud, võidakse teie puudumisel vajaduse korral otsustada teid kinni pidada ning teie kohta tehakse Euroopa vahistamismäärus, kui teiega ei õnnestu ühendust saada.

Prokuröri kaalutlused süüdistuste osas enne kohtuistungit (4)

Mis juhtub enne kohtuistungit?

Politsei toimetab eeluurimist ja kui see on lõpetatud, saadetakse eeluurimistoimik prokurörile. Kui teile on määratud õigusnõustaja, saadetakse toimik ka talle.

Teil ja teie advokaadil on õigus taotleda täiendavad uurimist, kui leiate eeluurimise mingil moel puuduliku olevat. Teil on õigus saada eeluurimistoimikust koopia. Kui teile ei ole õigusnõustajat määratud, ei saadeta teile ega teie advokaadile eeluurimismaterjale automaatselt.

Pärast seda teeb prokurör otsuse süüdistuse esitamise kohta. Kui süüdistus on esitatud, saate koopia süüdistusaktist ning samuti kutsutakse teid kohtuistungile. Süüdistusaktis loetletakse süüdistused ning samuti tõendid ja tunnistajad, keda prokurör kutsus tunnistama teie süü tõestamiseks väljaspool põhjendatud kahtlust.

Teil on õigus nimetada tunnistajad ja esitada tõendid. Üldiselt on parem, kui politsei küsitleb inimesi eeluurimise ajal enne kohtulikku arutamist. Te peaksite oma advokaadilt küsima, mida tuleb teha, kui soovite kedagi tunnistama kutsuda, kuid prokurör ei ole teda nimetanud.

Kas alati toimub kohtuistung?

Kui prokurör leiab, et teie süü ei ole põhjendatud, otsustab ta süüdistusest loobuda (süüdistust mitte esitada) ja siinkohal asi tavaliselt lõpeb. Kui nii juhtub ja teie olete vahi all, vabastatakse teid viivitamata.

Prokurör võib otsustada süüdistusest loobuda, ehkki ta leiab, et olete süüdi. Sellisel juhul leiab prokurör, et kohtuistung ei ole vajalik. Selle põhjuseks võib olla väiksem õigusrikkumine või teie vanus. Kui arvate, et te ei ole kuriteos süüdi, kuigi prokurör arvab vastupidist, on teil õigus anda asi kohtusse otsuse tegemiseks.

Kuriteoohvril on samuti õigus esitada süüdistus, kui prokurör on otsustanud loobuda süüdistustest teie vastu.

Teatavaid väiksemaid õigusrikkumisi võib [menetleda kirjalikult](#), mis tähendab, et kohtuistungit ei toimugi. Kirjaliku menetluse võib korraldada näiteks siis, kui olete süü omaks võtnud ja nõustunud sellise menetlusega.

Kas ma võin süü omaks võtta enne kohtumenetlust?

Te võite politseile tunnistada, et olete kuriteo toimepanemises süüdi. Teie asi võib siiski jõuda kohtuistungini, kui prokurör esitab süüdistuse ja kirjalik menetlus ei ole võimalik. Kui te tunnistate süüd ja aitate kuritegu uurida, võib see mõnikord aidata vähendada teie karistust, kuid see sõltub kohtulikust arutamisest.

Ülestunnistus ei mõjuta teie apellatsioonioigust ning samuti võite oma ülestunnistuse igal ajal tagasi võtta. Kuid isegi kui te olete ülestunnistuse tagasi võtnud, võib kohus seda teie süü arutamisel siiski arvesse võtta.

Kas süüdistust saab enne kohtumenetlust muuta?

Olenevalt sellest, kuidas uurimine edeneb, võib süüdistust eeluurimise ajal muuta. Samuti võib prokurör esitada teile süüdistuse kuriteos, mis on erinev sellest, milles teid kahtlustatakse, tingimusel et kuriteo peamised asjaolud on tuvastatud eeluurimise ajal (näiteks kahtlustas politsei teid mõrvas, kuid prokurör esitab süüdistuse tapmises). Prokurör võib lisada süüdistusele üksikasju isegi pärast süüdistuse esitamist.

Kas mind võib süüdistada kuriteos, mille eest on mulle teises liikmesriigis juba süüdistus esitatud?

Reeglina ei või teid süüdistada kuriteos, mille eest on teile teises liikmesriigis juba süüdistus esitatud. Kuid sel juhul peab teises liikmesriigis tehtud otsus olema lõplik ja kehtima üks järgmistest tingimustest:

- süüdistus tühistati,
- teid mõisteti süüdi, kuid teile ei määratud karistust,
- karistus on täide viidud või on täitmisel,
- karistus on aegunud vastavalt selle riigi õigusnormidele, kus karistus määrati.

Kui leiate, et teile on esitatud süüdistus kuriteos, milles teile on süüdistus juba esitatud teises liikmesriigis, tuleks teil kindlasti sellest rääkida oma advokaadiga.

Politseitoimingute peale kaebuse esitamine (5)

Leian, et politsei on minu suhtes toiminud vääralt. Kellele ma võin kaebuse esitada?

Kui leiate, et politsei on teenistuskohustuste täitmisel toiminud teie suhtes vääralt, võite esitada halduskaebuse. Seejärel uuritakse politsei toiminguid.

Halduskaebus esitatakse kõrgema auastmega politseinikule või seaduse kõrgeimale kaitsjale. Seaduse kõrgeimad kaitsjad on [õiguskantsler](#) ja [parlamentaarne ombudsman](#). Kaebus tuleb esitada kirjalikult vabas vormis.

Kui kahtlustate, et politsei on toime pannud kuriteo, võite esitada politsei kohta sellekohase avalduse. Politseil on kohustus teie teabe põhjal avaldus alati registreerida. Kui politseinikku kahtlustatakse kuriteos, juhib eeluurimist alati prokurör. Sel juhul on vaid prokuröri õigus otsustada, kas on alust kahtlustada kuriteo toimepanemist ja kas tuleb korraldada eeluurimine. Politsei peab saatma kuriteo kohta tehtud avalduse viivitamata asjaomasele prokurörile, et saaks määrata vastutava eeluuriija. Samuti on teil õigus teada, kas eeluurimine algatati ja kuidas eeluurimine edeneb.

Kui politsei kohtles teid vääralt, peaksite alati küsima oma advokaadilt, mida selles suhtes ette võtta.

Keelelised õigused (6)

Kui teid kahtlustatakse kuriteos, on teil õigus kasutada soome või rootsi keelt eeluurimise kõikides etappides. Kui te ei räägi soome ega rootsi keelt, leitakse teile tõlk nii ülekuulamise kui ka kohtumenetluse ajaks. Samuti on teil õigus kasutada tõlgi abi, kui te räägite oma advokaadiga ülekuulamise ajal. Te ei pea tõlgile maksma.

Mõned politseinikud valdavad inglise keelt ja erandjuhtudel ka teisi keeli ning saavad ülekuulamise viia läbi nendes keeltes. Kui leiate, et teie ja politseinik ei saa üksteisest aru vähese keeleoskuse tõttu, on teil õigus nõuda tõlki. Ülekuulamise sisu mõistmine on väga oluline, et saaksite ülekuulamisprotokollile enda nimel kirjutada.

Asutused ei pea kõiki eeluurimise ajal kogutud materjale tõlkima keelde, mida valdate. Eeluurimismaterjale üldiselt ei tõlgita. Seepärast on oluline, et teil oleks advokaat, kes mõistab eeluurimisel kasutatavat keelt. Süüdistusakt tõlgitakse teile kirjalikult või suuliselt.

Seonduvad lingid

[Kohtusüsteem](#)

Justiitsministeerium

Eeluurimisseadus (rootsi keeles)

Kriminaalmenetluse seadus

Kriminaalmenetluse seadus (rootsi keeles; mitteametlik tõlge)

Sunnimeetmete seadus (rootsi keeles)

Politsei

Kinnipidamisseadus (rootsi keeles)

Soome ja Euroopa Liidu liikmesriikide vaheline leping, mis käsitleb väljaandmist õigusrikkumise alusel

Soome ja Euroopa Liidu liikmesriikide vaheline leping, mis käsitleb väljaandmist õigusrikkumise alusel (rootsi keeles; mitteametlik tõlge)

Lisateave sunnimeetmete kohta

Lisateave sunnimeetmete kohta (rootsi keeles)

Politseitoimingute peale kaebuse esitamine

Politseitoimingute peale kaebuse esitamine (rootsi keeles)

Keeleseaduse teatmik rootsi keeles

■ Viimati uuendatud: 12/09/2025

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.